

FORUM
slovenskih
kultur
fsk.si

FORUM
of Slavic
Cultures
20 Years

20 LET

LETNO POROČILO 2024

Ljubljana, 14. februar 2025

Kazalo

Kazalo	2
1 Uvodni nagovor	3
2 O Forumu slovanskih kultur	5
3 Sestanki organov FSK.....	7
4 Programske aktivnosti.....	8
1 Vila Zlatica	8
2 Literatura in založništvo	10
3 Slovanska dediščina	14
5 Mednarodno sodelovanje	17
6 Komunikacijske dejavnosti	21

1 Uvodni nagovor

Dragi partnerji, sodelavci in prijatelji,

z velikim ponosom in globoko hvaležnostjo predstavljam letno poročilo Foruma slovanskih kultur za leto 2024. To leto je bilo zaznamovano s praznovanji, sodelovanjem in izjemnimi dosežki – vse to pa bi bilo nemogoče brez vaše neomajne podpore in predanosti.

Leto 2024 je prineslo dve pomembni obletnici: 20 let delovanja Foruma slovanskih kultur in 10. podelitev nagrade Živa. Ti jubileji pa za nas niso samo merilo časa, pač pa dokaz moči povezovanja. V dveh desetletjih smo zgradili živahno mrežo sodelovanja, ki je ne bi bilo brez skupnih prizadevanj naših partnerjev – ministrstev, kulturnih in izobraževalnih ustanov, strokovnjakov, raziskovalcev, ustvarjalcev, pisateljev in prevajalcev. Vaša podpora je gonilo našega uspeha, vaša predanost ohranjanju in promociji slovanskih kultur pa nam je navdih na vsakem koraku.

Jubilej smo obeležili z dvodnevni slavnostni dogodkom v Beogradu, kjer smo združili vrhunske ustvarjalce s področja književnosti, kulturne dediščine in muzeologije. Osrednji dogodek je bila razstava *20 let skupaj*, ki smo jo odprli v Narodni knjižnici Srbije. Razstava je predstavila ključne projekte, partnerstva in kulturne pobude Foruma v zadnjih dveh desetletjih. Slavnostne otvoritve so se udeležili tudi srbski minister za kulturo Nikola Selaković ter številni ugledni gostje in predstavniki kulturnega življenja.

Ob razstavi so potekala tudi strateška srečanja, med drugim zasedanje uredniškega odbora zbirke *100 slovanskih romanov* ter srečanje Programskega sveta FSK. Naše razprave so bile usmerjene v nadaljnjo krepitev kulturnega sodelovanja in širitev literarnih ter dediščinskih pobud znotraj slovanskega sveta.

Nagrada Živa, ki letos praznuje 10. obletnico, ostaja osrednji steber naše zavezanosti spodbujanju odličnosti v muzejskem sektorju. Letos smo v Gabrovu v Bolgariji združili 152 strokovnjakov iz 15 držav, ki so predstavili najodmevnejše dosežke slovanske kulturne dediščine. Danes mreža Živa povezuje 220 muzejev iz 12 slovanskih držav in 150 muzejskih strokovnjakov iz 17 držav. Podelitev je bila živahno praznovanje inovativnosti, ustvarjalnosti in trajnosti ter je osvetlila izjemno delo muzejev po vsem slovanskem svetu. Dragi nagrajenci, nominiranci in člani žirije, iskrena hvala za vašo predanost in strast. S svojim delom nas opominjate, da muzeji niso le varuhi preteklosti, temveč tudi pionirji prihodnosti.

Leto 2024 je bilo pomembno tudi za zbirko *100 slovanskih romanov*. Izdaja 100. knjige – romana *Filio ni doma* avtorice Berte Bojetu v srbskem jeziku – je bil poseben trenutek ponosa in refleksije ter dokaz o neprecenljivi vlogi prevajanja pri povezovanju kultur in spodbujanju medsebojnega razumevanja.

V preteklem letu smo organizirali tudi številne literarne dogodke, ki so povezali slovanske avtorje, prevajalce in založnike ter tako še okrepili kulturno izmenjavo. Naša udeležba na leipziškem knjižnem sejmu je še dodatno razširila doseg

slovanske književnosti – dogodki so pritegnili tisoče obiskovalcev in osvetlili bogastvo naših literarnih tradicij.

V letu 2024 smo nadaljevali z aktivnostmi na Poti pisateljic, certificirani kulturni poti Sveta Evrope, ki je nastala na našo pobudo in krepi vidnost avtoric v slovanskem svetu ter spodbuja literarni dialog in sodelovanje.

Pomemben mejnik je bil tudi projekt Ljubkina pot, ki je nastal v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojzeta Bratuža in je postal del uradnega programa Evropske prestolnice kulture GO! 2025. Projekt osvetljuje literarno in kulturno zapuščino Ljubke Šorli ter drugih vidnih avtoric Goriške regije, hkrati pa ustvarja pomembno kulturno-turistično pot, ki skozi književnost povezuje skupnosti.

Pisatelji, prevajalci in založniki, ki ste soustvarjali to zgodbo – hvala za vašo ustvarjalnost in predanost. Vaše besede so oživele naše zgodbe in nas povezale onkraj meja.

Vila Zlatica, sedež naše ustanove v Ljubljani, se je utrdila kot pravo središče kulturnega dialoga. V letu 2024 smo gostili več kot 500 obiskovalcev, kar je več kot dvakrat več kot leto prej. Vila je postala prizorišče raznovrstnega kulturnega dogajanja – od vodenih ogledov in razstav do izjemne gledališke predstave. Ena izmed osrednjih uprizoritev je bila namreč drama Miroslava Krležje *V agoniji*, ki je navdušila 160 gledalcev. Posebna zahvala gre našim vodnikom, sodelavcem in gostom – vaše navdušenje in podpora sta Vilo Zlatica preoblikovala v prijeten dom slovanske kulture, kjer se prepletajo zgodovina, umetnost in dialog.

Ko zremo v prihodnost, čutimo globoko hvaležnost za partnerstva, ki so nas pripeljala do sem, in optimizem za pot, ki nas še čaka. FSK ostaja zavezan spodbujanju kulturnega dialoga, ohranjanju dediščine in podpori inovacij. Še naprej bomo gradili mostove, slavili raznolikost in prispevali k bolj vključujoči, bogati kulturni krajini Evrope.

Našim partnerjem – bližnjim in daljnim – iskrena hvala za vaše zaupanje, ustvarjalnost in predanost. Vaša podpora je temelj našega uspeha. Veselimo se še mnogih let sodelovanja ter skupnih dosežkov.

S hvaležnostjo,

Dr. Andreja Rihter

2 O Forumu slovanskih kultur

Mednarodna ustanova – Forum slovanskih kultur deluje v skladu s 18. členom Zakona o ustanovah (Uradni list RS, št. 60/95) in 16. členom Zakona o ustanovitvi Mednarodne ustanove – Foruma slovanskih kultur. Upravni odbor je na redni seji 22. oktobra 2004 sprejel Statut, ki je bil spremenjen na podlagi dogovora članov odbora na rednih sejah 2. julija 2010, 5. aprila 2011, 21. aprila 2012, 11. novembra 2013, 4. septembra 2018, 20. junija 2019, ter na dopisnih sejah decembra 2008, 13. septembra 2010, 20. februarja 2014 in 7. avgusta 2015.

Osnovni dokument, ki podpira delovanje Mednarodne ustanove – Foruma slovanskih kultur, je Strateški načrt. Veljavna različica je bila posodobljena 13. januarja 2022 in služi kot podlaga za delovanje Foruma v strateškem obdobju 2022–2027. Dokument opredeljuje vizijo, poslanstvo, vrednote, strateške usmeritve in prioritete Mednarodne ustanove – Foruma slovanskih kultur.

Zgodovina

Forum slovanskih kultur (FSK) je nepridobitna in nevladna organizacija, ki povezuje slovanske države Belorusijo, Bolgarijo, Bosno in Hercegovino, Češko, Črno goro, Hrvaško, Poljsko, Rusijo, Severno Makedonijo, Slovaško, Slovenijo, Srbijo in Ukrajino. Njegovo ustanovitev je spodbudila včlanitev slovanskih držav v Evropsko unijo leta 2004.

Pobuda za ustanovitev FSK sega v december 2002, ko so se ministri za kulturo slovanskih držav na povabilo takratnega ministra za kulturo Slovenije sestali na neformalnem srečanju v Brdu pri Kranju. Skupaj so oblikovali izjavo, v kateri so pozvali svoje države, naj okrepijo in spodbujajo medsebojno sodelovanje na področju kulture ter pospešijo sodelovanje v evropskih in drugih mednarodnih organizacijah v okviru Foruma slovanskih kultur, ki naj bi imel sedež v Ljubljani.¹ Leta 2004² je Slovenija pripravila Zakon o ustanovitvi FSK kot mednarodne ustanove.

Člane prvega upravnega odbora so imenovala Slovenija, Bolgarija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Severna Makedonija, Poljska, Rusija, Srbija in Črna gora. Ustanovni sestanek upravnega odbora FSK je bil 29. junija 2004 v Ljubljani. Ustanovni sestanek Programskega sveta FSK je potekal 20. in 21. marca 2006, prav tako v Ljubljani.

¹ Mednarodna ustanova – Forum slovanskih kultur je bila ustanovljena na podlagi Zakona o ustanovah (Uradni list RS, št. 60/1995, uradno prečiščeno besedilo ZU-UPB1, Uradni list RS, št. 70/2005). V skladu s prvim členom Zakona o ustanovah in prvim členom Zakona o ustanovitvi Mednarodne ustanove – Foruma slovanskih kultur, sprejetega 29. junija 2004, je ustanova pravna oseba, ki jo ureja zasebno pravo.

² Dne 30. septembra 2004 je Ministrstvo za kulturo RS objavilo soglasje k Zakonu o ustanovitvi Mednarodne ustanove – Foruma slovanskih kultur (Uradni list RS, št. 115/2004). Dne 29. novembra 2004 je bila ustanova vpisana v Poslovni register Slovenije pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in povezane storitve (AJPEŠ).

Vizija

Verjamemo v moč skupnega dela in ustvarjamo okolje, v katerem se slovanske kulture srečujejo, sodelujejo in razvijajo v skladu z vrednotami strpnosti, razumevanja in solidarnosti.

Poslanstvo

Forum slovanskih kultur je dinamično stičišče partnerstev in projektov, ki združuje in povezuje slovanske kulturne in umetniške prizadevanja ter krepi njihovo vidnost in prisotnost v svetu. Skozi skupne kulturne pobude predstavljamo bogato dediščino, umetnost in znanost slovanskih narodov, medtem ko z izobraževalnimi programi spodbujamo vidnost in razumevanje teh kulturnih izrazov.

V statutu je FSK opredelil namen svojega delovanja:

- spodbujati pretok informacij na področju kulture v vseh državah, katerih prebivalci govorijo slovanske jezike,
- spodbujati izvajanje skupnih kulturnih projektov v vseh državah, katerih prebivalci govorijo slovanske jezike,
- spodbujati mobilnost umetnikov med državami, katerih prebivalci govorijo slovanske jezike;
- spodbujati pobude za kulturne projekte, izmenjave in gostovanja iz vseh držav, katerih prebivalci govorijo slovanske jezike, ter pomagati pri iskanju ustreznih partnerjev v teh državah,
- spodbujati skupne raziskave na področju kulture,
- spodbujati sodelovanje na področju jezikoslovja in slavistike na splošno,
- organizirati konference, kolokvije in druge strokovne sestanke in srečanja,
- spodbujati pretok informacij na področju kulture, sodelovanje in izvajanje skupnih kulturnih projektov s tretjimi državami.

Zaposleni FSK

Zaposleni v fundaciji so:

- Dr. Andreja Rihter, direktorica FSK (1. avgust 2021 – 31. julij 2026)
- Mateja Jančar, vodja projektov (1. april 2016, nedoločen čas)
- Špela Bogataj, sekretarka (1. september 2021, nedoločen čas)
- Zlatica Đokić - Katanić (14. februar – 14. avgust 2024 s krajšim delovnim časom, 15. avgust – 14. avgust 2025 s polnim delovnim časom)

Sodelavci in vodniki po Vili Zlatica:

- Špela Setničar – vodnica (december)
- Primož Kolenc – vodnik (januar – december)
- Grega Hrib – vodnik (oktober – december)
- Jure Čad – vodnik (maj – december)
- Ana Obid – (januar – marec)
- Urška Šparemblek – vodnica (januar – september)
- Aneja Kralj – sodelavka (april – avgust)

3 Sestanki organov FSK

Člani Upravnega odbora

Člani upravnega odbora FSK so se sestali na treh korespondenčnih sejah:

- **21. korespondenčna seja** je potekala od 9. do 16. februarja 2024. Člani upravnega odbora FSK so razpravljali in sprejeli dve točki dnevnega reda: *Poročilo FSK za leto 2023* ter *Finančno poročilo FSK za leto 2023*.
- **22. korespondenčna seja** je potekala od 25. do 31. julija 2024. Člani Upravnega odbora FSK so razpravljali in sprejeli dve točki dnevnega reda: imenovanje Nikole Selakovića, ministra za kulturo Republike Srbije, za predsednika upravnega odbora FSK, ter imenovanje Tamare Vujović, ministrice za kulturo in medije Republike Črne Gore, za podpredsednico upravnega odbora FSK.
- **23. korespondenčna seja** je potekala od 15. do 22. oktobra 2024. Člani Upravnega odbora FSK so razpravljali in sprejeli eno točko dnevnega reda: – *Program Mednarodne ustanove Forum slovanskih kultur za leto 2025*.

Programski svet

Korespondenčna seja Programskega sveta FSK je potekala od 2. do 5. februarja 2024. Programski svet je razpravljal in sprejel predlog *Poročila FSK za leto 2023* ter *Program dela FSK za leto 2024*.

19. redni sestanek Programskega sveta je bil organiziran 13. novembra 2024. Svet je razpravljal in sprejel *Program dela FSK za leto 2025*, pri čemer je določil prioritete ter usmeritve za novo kategorijo nagrade Živa za slovansko dediščino: *Najboljši v ohranjanju slovanske dediščine po vsem svetu*. Ta kategorija nagrade bo priznanje za izjemne prizadevanja pri ohranjanju in promociji slovanskih kulturnih identitet v diasporah in čezmejnih regijah po vsem svetu.

Uredniški odbor

Sestanek uredniškega odbora FSK je potekal 13. novembra 2024 v Narodni knjižnici Srbije v Beogradu. Sestanku je predsedoval Mladen Vesković (Srbija), glavni urednik *Zbirke 100 slovanskih romanov*. Namen sestanka je bil pregled tekočih del ter razprava o novih pobudah za krepitev zbirke. Med udeleženci so bili Zdravka Evtimova (Bolgarija), Tomislav Osmanli (Severna Makedonija), Vladimir Žabot in Andreja Rihter (Slovenija).

Srečanja direktorice Andreje Rihter

- Z **Nikolo Selakovićem**, predsednikom upravnega odbora FSK in ministrom za kulturo Republike Srbije (Beograd, 10. september in 13. november 2024). Razpravljala sta o tekočih delih FSK, širitvi projektov, praznovanju 20. obletnice, promociji zbirke *100 slovanskih romanov* ter promociji nagrade Živa. Minister je predlagal novo sodelovanje na področju filma.

- Z **ministrico za kulturo in medije Črne gore, gospo Tamaro Vujović**. Sestanka sta se udeležila tudi sodnica Dobrila Vlahović in generalna direktorica Uprave za kulturno dediščino pri ministrstvu. Namen sestanka je bila podrobnejša predstavitev splošnih dejavnosti FSK, s poudarkom na vključevanju Črne gore. Ministrica se je zavzela za večjo udeležbo Črne gore pri izdaji *100 romanov* ter za imenovanje novega člana uredniškega odbora.
- Z **gospodom Naydenom Todorovom**, ministrom za kulturo Bolgarije (Gabrovo, 27. september 2024), ob prisotnosti Ekaterine Djumaileve, direktorice sektorja za muzeje in kulturne spomenike pri Ministrstvu za kulturo Bolgarije in sodnice za nagrado Živa, ter Kremene Nikolove, članice kabineta ministra. Razprave so privedle do dogovora o imenovanju novega člana uredniškega odbora za *100 romanov* ter o zagotovitvi nadaljnje aktivne udeležbe Bolgarije v FSK.

4 Programske aktivnosti

1 Vila Zlatica

Od leta 2021 ima sedež Foruma slovanskih kultur (FSK) v Vili Zlatica na Cesti 27. aprila 47 v Ljubljani. Ustanova tako simbolično nadaljuje svojo misijo povezovanja narodov, kar je bila vizija nekdanjega lastnika vile, Ivana Hribarja, župana Ljubljane. Kot župan je Hribar igral ključno vlogo pri krepitvi povezav med govorci različnih slovanskih jezikov.

Vodeni ogledi

V Vili Zlatica je nameščena stalna razstava *Ivan Hribar in ljubljanska meščanstvo*, ki je dostopna javnosti v prvem nadstropju. V pritličju je razstavljena začasna razstava *Deliti–Povezovati–Navdihovati–Promovirati–Učiti: Od Hribarja do Foruma slovanskih kultur*, ki jo je kurirala dr. Andreja Rihter. Vodniki po vili so: Primož Kolenc, Gregor Hrib, Jure Čad in Špela Setničar.

Ob posebnih priložnostih smo obiskovalce v Vili Zlatica sprejeli z brezplačnim vstopom in organizirali posebne vodene ogleda, vključno z:

- 8. februarjem 2024 – ob Prešernovem dnevu, slovenskem kulturnem prazniku,
- 8. marcem 2024 – ob Mednarodnem dnevu žensk z vodenim ogledom posvečenim Lili Novy,
- 18. majem 2024 – ob Mednarodnem dnevu muzejev,
- 10. junijem 2024 – ob Svetovnem dnevu secesije,
- 15. junijem 2024 – ob Muzejski noči,
- oktobrom 2024 – na simpoziju Ade Škerl, ki ga je organiziralo Združenje regionalnih turističnih vodnikov Slovenije,
- 3. decembrom 2024 – ob Ta veselem dnevu kulture.

V zadnjem letu je Vila Zlatica beležila pomembno povečanje števila obiskovalcev, saj je sprejela 503 gostov, kar je več kot dvakratno povečanje v primerjavi z 228

obiskovalci v letu 2023. Raznovrsten program – vključno s kulturnimi dogodki, tematskimi ogledi in rednimi odpiralnimi urami – je prispeval k večjemu zanimanju in večji prepoznavnosti vile.

Med dnevi odprtih vrat in brezplačnimi vodenimi ogledi smo privabili 125 obiskovalcev. S 15 vodenimi ogledi smo 105 obiskovalcev seznanili s Hribarjevo Ljubljano. Povpraševanje po zasebnih vodenih ogledih se je prav tako povečalo, s 44 na 84 skupin, kar poudarja naraščajočo prepoznavnost vile. Naši *Love Story Tours*, ki smo jih prvotno ustvarili za festival LUV, so bili tako priljubljeni med ženskami in mlajšimi obiskovalci, da smo jih v drugi polovici leta vključili v redni program. Izvedli smo 9 ogledov za 37 udeležencev. Tudi vodeni ogledi, posvečeni Lili Novy, so bili dobro sprejeti, s 4 ogledi za 20 obiskovalcev. Leta 2024 smo sprejeli 26 mednarodnih gostov, s opaznim porastom od avgusta naprej, kar sovпада z uvedbo informativnih brošur. Vila Zlatica ponuja bogato zgodovinsko vsebino, ki jo želimo še bolj prilagoditi mednarodnim občinstvom.

Število obiskovalcev v Vili Zlatica se je v letu 2024 povečalo predvsem zaradi izboljšane promocije in razširjene ponudbe vodenih ogledov. Naši glavni promocijski kanali vključujejo spletne strani FSK in MGML ter platforme družbenih medijev, zlasti Facebook. Dodatek kompaktnih promocijskih letakov je prav tako koristen, saj omogoča deljenje informacij na ustreznih dogodkih.

Precejšen del novih obiskovalcev prihaja prek ustnega izročila, zadovoljni gostje z navdušenjem priporočajo Vilo Zlatica prijateljem in znancem, ki se nato odločijo za obisk. Velik del tega uspeha je zasluga naših predanih vodičev, ki igrajo ključno vlogo pri zagotavljanju privlačnega in nepozabnega doživetja za vse.

Predstava Miroslava Krleža *V Agoniji*

Z veseljem smo sprejeli pobudo gledaliških igralcev Saše Tabaković in Polone Juh za uprizoritev Krležinega dela *V agoniji* v Vili Zlatica. Produkcijo sta organizirala Društvo Dveh in FSK. Ustvarjalna ekipa je vključevala: režiserko Nino Šorak, scenografkinjo Saro Slivnik, kostumografkinjo Tino Bončo, igralce Polono Juh, Sašo Tabakovića in Borisa Mihalja, izvršno producentko Mijo Špiler ter tehničnega direktorja Janka Ovna. Od 11. januarja do 4. februarja je Vila Zlatica gostila 160 gledaliških obiskovalcev, ki so se udeležili 8 predstav.

Drugi dogodki

V letu 2024 je Vila Zlatica gostila še naslednje dogodke s skupno 428 obiskovalci:

- 24. januar – Novoletno druženje FSK v Vili Zlatica za poslovne partnerje, kolege in prijatelje.
- 15. februar – Predstavitev zbirke MGML – monografije o Ivanu Hribarju.
- 22. april – Otvoritev razstave *Slovenska literarna moderna v češkem okolju* (WWR/UNG).
- 23. maj – Večer srbskih pesnikov v Vili Zlatica, organiziran pod okriljem Ambasade Srbije.

- 13.–15. junij – Obisk 12 sodnikov nagrade Živa s sestanki, razpravami o projektu, evalvacijami muzejskih obiskov na podlagi poročil sodnikov ter pripravami na dogodek Živa.
- 17. junij – Otvoritveni dogodek Prevajalskega seminarja na vrtu Vile Zlatica.
- 27. avgust – Otvoritev poletne šole CEEPUS WWR na vrtu Vile Zlatica.
- 8. oktober – Simpozij Ade Škerl (WWR, Argos) v Vili Zlatica.
- 10. oktober – Srečanje Kulturnih poti Sveta Evrope v Vili Zlatica.
- 3. december – Srečanje s Slovaško matico, osredotočeno na krepitve sodelovanja in vezi med slovanskimi narodi.
- 10.–12. december – Tretji festival slovanskih literatur z izjemnim mednarodnim udejstvovanjem. Na šestih dogodkih je festival zbral pisatelje, prevajalce, literarne kritike, novinarje in jezikoslovce.

2 Literatura in založništvo

Forum slovanskih kultur (FSK) je svoje založniške dejavnosti načrtoval v skladu s svojo usmeritvijo in vključeval številne partnerske organizacije, pa tudi pisatelje, prevajalce, urednike in druge ustvarjalce ter prispeval k njihovi vidnosti v slovanskem svetu in na mednarodni sceni.

FSK je svoj letni program na področju literature in založništva izvajal z naslednjimi pobudami:

- V zbirki *100 slovanskih romanov* sta bili leta 2024 izdana dva nova prevoda: ruski prevod romana *Ladja. Konzarhija* makedonskega pisatelja Tomislava Osmanlija, ki ga je prevedla Olga Pankina, ter makedonski prevod hrvaškega romana *Živi in mrtvi* Josipa Mlakića, ki ga je prevedel Ivan Šopov.
- Ob 20. obletnici FSK in ob izidu 100. knjige v zbirki *100 slovanskih romanov* smo organizirali poseben dogodek s štirimi pisatelji v Užicah, srbski kulturni prestolnici leta 2024.
- Prvič smo imeli lastno stojnico na knjižnem sejmu v Leipzigu, organizirali smo dva dogodka in izvedli številna poslovna srečanja.
- S podporo Javne agencije za knjigo Republike Slovenije smo izvedli tretjo izdajo Festivala slovanskih književnosti, posvečenega odnosu med proznim in dramskim pisanjem.
- Aktivno smo sodelovali na Slovenskih dnevih knjige v Mariboru in Ljubljani, kjer smo poleg prodaje knjig organizirali tudi dogodka, posvečena 100. izidu knjige v zbirki *100 slovanskih romanov*.
- V sodelovanju z različnimi partnerji smo organizirali literarne dogodke v Vili Zlatica in aktivno sodelovali v Kulturno-turističnem združenju *Pot pisateljic*.
- Intenzivno smo se osredotočili na izvajanje projekta *Ljubkina pot*, za katerega smo pridobili financiranje prek programa Interreg Slovenija-Italija *Small Projects Fund*, povezanega z Evropsko prestolnico kulture, Nova Gorica – Gorica 2025. *Ljubkina pot* je tudi del uradnega programa EPK GO 25! Projektni partner je Kulturni center Lojze Bratuž iz Gorice v Italiji.

V letu 2024 je FSK organiziral naslednje literarne dogodke:

Razstava: Slovenska literarna moderna v češkem okolju

22. april – 22. maj 2024, Ljubljana

Ob svetovnem dnevu knjige in ob obletnici rojstva pisateljice Zofke Kveder je bila odprta razstava *Slovenska literarna moderna v češkem okolju*. Razstava je nastala v okviru raziskovalnega projekta *Transformacije intimnosti v literarnem diskurzu slovenske moderne* in je bila predstavljena že v Slovanski knjižnici Narodne knjižnice in Pragi ter na Filozofski fakulteti Karlove univerze prav tako v Pragi.

Razstavo sta uradno odprla dr. Andreja Rihter, direktorica Foruma slovanskih kultur, in dr. Jiří Kuděla, veleposlanik Češke republike v Sloveniji. Oba sta izrazila zadovoljstvo nad projektom, ki dokumentira tesne povezave med slovensko in češko kulturo ter njunimi literarnimi osebnostmi in sodobniki. Pozdravila sta tudi dejstvo, da je razstava na ogled v Vili Zlatica, saj je bil njen nekdanji lastnik, Ivan Hribar, ključni kulturni posrednik med obema narodoma. Hribar, ki je v tej pomembni vlogi vključen v razstavo, je imel močne vezi s češkim okoljem, saj je bil med drugim prvi veleposlanik novo ustanovljenega Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Pragi. V svojem nagovoru je prof. dr. Katja Mihurko, vodja Raziskovalnega centra za humanistiko Univerze v Novi Gorici in soavtorica razstave, orisala slovensko-češke kulturne stike, ki segajo vse do obdobja romantike. Razstava je del posebnega znanstvenoraziskovalnega in finančnega sodelovanja med obema državama, ki se osredotoča na to, kako so slovenski avtorji in avtorice iz obdobja moderne (1890–1920) izražali intimne odnose v svojih literarnih delih.

Partnerji: Univerza v Novi Gorici, Kulturno-turistično združenje pot pisateljic, Filozofska fakulteta Karlove univerze (Češka republika), Slovanska knjižnica Narodne knjižnice na Pragi (Češka republika), ARIS (Slovenija).

Slovenski dnevi knjige v Mariboru

22.–25. maj 2024, Maribor, Slovenija

Na knjižnem sejmu *Le korak do knjige*, organiziranem v okviru Slovenskih dni knjige v Mariboru, je imel Forum slovanskih kultur (FSK) svojo stojnico, kjer je predstavljal in prodajal svoje publikacije po znižanih cenah, predvsem knjige iz zbirke *100 slovanskih romanov*. V okviru programa sejemskega odru je FSK 25. maja organiziral razpravo o zbirki *100 slovanskih romanov* in izidu njene 100. izdaje: srbskega prevoda romana *Filio ni doma* slovenske avtorice Berte Bojetu Boete. Na dogodku sta sodelovala literarna publicistka in promotorka Zora A. Jurič ter Mateja Jančar, vodja projekta zbirke.

Partner: Mladinski kulturni center Maribor

Večer srbskih pesnikov

23. maj 2024, Vila Zlatica, Ljubljana, Slovenija

Večer srbskih pesnikov je bil organiziran v okviru Meseca srbske kulture v Sloveniji pod okriljem Ambasade Srbije v Sloveniji, v sodelovanju s Forumom slovanskih kultur (FSK). Priznani pesniki iz Novega Sada – Selimir Radulović, Igor Mirović in

Nenad Šaponja – so predstavili svojo poezijo. Dogodek je vključeval tudi pogovor z Aleksandrom Gatalico, uglednim pisateljem in prvim svetovalcem srbske ambasade v Ljubljani. Razprava je zajemala teme, kot so: njihova poezija, ustvarjalni vzgibi in literarni motivi.

Slovenski Dnevi knjige v Ljubljani

7. – 9. junij 2024, Ljubljana, Slovenija

FSK je imel svojo stojnico na vrtu Društva slovenskih pisateljev na Slovenskih dnevih knjige, kjer je bila na prodaj celotna zbirka knjig FSK. V okviru programa smo 9. junija na sejemske odru organizirali razpravo o zbirki *100 slovanskih romanov* in izidu njene 100. izdaje, prevoda romana *Filio ni doma* Berte Bojetu Boete v srbsčino. O pomenu tega projekta za slovanske literarne stike in izmenjave, o vlogi in pomenu prevoda, njegovi prihodnosti ter predvsem o samem romanu so razpravljali srbski založnik Gojko Božović, izdajatelj zbirke *100 slovanskih romanov*, prevajalka in profesorica slavistike dr. Namita Subiotto ter zgodovinar in prevajalec dr. Klemen Jelinčič Boeta.

Partner: Društvo slovenskih pisateljev.

Živa vila - 14. mednarodni prevajalski seminar slovenske književnosti

17. junij 2024, Ljubljana, Slovenija

Otvoritev 14. mednarodnega prevajalskega seminarja slovenske književnosti je potekala na vrtu Ville Zlatica. Namen seminarja je povečati število kakovostnih prevodov slovenskih literarnih del, objavljenih v tujini, bolje informirati prevajalce ter spodbujati tesno sodelovanje med slovenskimi avtorji, prevajalci ter slovenskimi in tujimi založniki.

Dogodek se je začel z okroglo mizo, ki ji je sledilo neformalno druženje z naslovom *Prevajalski evrobarometer: od nonsensa do Zahodnih Slovanov*. Seminarja se je udeležilo 11 prevajalk in prevajalcev iz 7 držav, od teh je bilo pet udeležencev iz treh slovanskih držav.

Partnerji: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, Mestna občina Ljubljana, Javna agencija za knjigo RS

Mednarodna konferenca slavistov v Beogradu

11. september, 2024, Beograd, Srbija

Ob 20. obletnici je FSK sodeloval na 54. Mednarodnem znanstvenem srečanju slavistov na Filološki fakulteti Univerze v Beogradu. Dr. Andreja Rihter je predstavila FSK in njegove projekte, o zbirki in njenem pomenu pa je spregovoril Mladen Vesković, glavni urednik zbirke *100 slovanskih romanov*. Ob srečanju so potekali tudi delovni sestanki in pogovori o morebitnih sodelovanjih.

Partner: Mednarodni slavistični center Filološke fakultete Univerze v Beogradu

Promocija zbirke 100 slovanskih romanov v Užicah

13. september 2024, Užice, Srbija

Mladen Vesković, glavni urednik zbirke *100 slovanskih romanov*, je z udeleženci razpravjal o pomenu prevodov in razumevanja slovanskih jezikov. Pogovor so obogatili avtorji, ki so odlomke iz svojih del prebrali v izvirnih jezikih, srbske prevode pa je bral Branislav Ljubičić iz Narodnega gledališča Užice.

Partner: Narodni muzej Užice

Slovanski vrt

3. in 4. december 2024, Pula, Hrvaška

Slovanski vrt je potekal že šesto leto zapored v okviru knjižnega sejma v Puli. Bilo je praznično vzdušje, saj je knjižni sejem *Sa(n)jam knjige u Istri* praznoval svojo 30. obletnico, Forum slovanskih kultur pa je obeležil 20 let delovanja. Ob otvoritvi programa je direktorica FSK Andreja Rihter spregovorila o tem pomembnem mejniku in poudarila pomen povezovanja slovanskih kultur skozi literaturo. Hrvaški prevodi iz zbirke *100 slovanskih romanov* so bili na knjižnem sejmu na voljo tudi za nakup.

Partner: Sa(n)jam knjige u Istri

Festival slovanskih književnosti

10. - 12. december, 2024, Vila Zlatica, Ljubljana

Po uspešni izvedbi salonske drame Miroslava Krleže *V agoniji*, ki je bila uprizorjena v zgodovinskem okolju Vila Zlatica kot koprodukcija Društva dveh in FSK, se je letošnji festival osredotočil na dramo, sodobno slovansko dramsko pisanje, njegovo uprizorjanje ter razmerja med prozo in dramo. Za FSK, kot založnika zbirke *100 slovanskih romanov*, v kateri je letos izšla že stota knjiga, je bilo raziskovanje razmerij med prozo in dramo ter njuno medsebojno dopolnjevanje in sposobnost preseganja meja tradicionalnih oblik še posebej zanimivo.

Festival se je začel z okroglo mizo *Tespisovo Balkansko križišče*, ki jo je vodil Mladen Vesković, urednik zbirke *100 slovanskih romanov*. Udeleženci so bili Miloš Latinović, gledališki režiser, pisatelj in direktor festivala Bitef; Rok Bozovičar, gledališki kritik in vršilec dolžnosti direktorja Prešernovega gledališča Kranj, in Ivica Buljan, režiser. Raziskovali so posebnosti gledališča in književnosti jugovzhodne Evrope in ponovno potrdili, da gledališču vedno uspe presegati jezikovne in kulturne ovire, umetnosti pa meje zabrisati.

V razpravi o odnosu med proznim in dramskim delom danes, o tem, ali več pozornosti pritegne prozno besedilo ali odrska uprizoritev in o tem, kako novi mediji vplivajo na literarne zvrsti in oblike so na panelu razpravljali: Vlaho Bogišić, strokovnjak za Krležino delo, pisatelj Aleksandar Gatalica in Miloš Latinović, pisatelj in direktor festivala in gledališča Bitef. Festival se je zaključil z dinamično razpravo o klasičnih dramskih delih in njihovih sodobnih branjih, v kateri so sodelovali Nina Šorak, režiserka filma *V agoniji*, igralec Boris Mihalj ter leksikograf in strokovnjak za Krležo Vlaho Bogišić. Razpravljalci so se strinjali, da je predstava *V agoniji*, ki je bila izvedena 50-krat, izstopala zaradi intimnega in sodobnega pristopa.

Partner: Javna knjižna agencija Republike Slovenije (JAK RS)

Projekt Ljubkina pot

FSK se je v partnerstvu s Kulturnim centrom Lojze Bratuž iz Gorice uspešno prijavil za sredstva iz projekta GO! 2025 Sklad za male projekte, ki zagotavlja finančno podporo za vzpostavitev kulturno-turistične poti, posvečene Ljubki Šorli in pisateljicam Goriške regije. Projekt poteka od 1. decembra 2023 do 1. decembra 2025.

V okviru projekta bosta partnerja načrtala sprehajalno pot po sledih pesnice Ljubke Šorli ter njenih literarnih predhodnic in sodobnic. FSK in Kulturni center Lojze Bratuž pri izvajanju aktivnosti sodelujeta s Potjo pisateljic, Kulturno potjo Sveta Evrope, katere pobudnik in član je FSK. Poleg tega je Ljubkina pot uradno vključena v program Evropske prestolnice kulture (EPK) GO! 2025.

Projekt je bil javnosti uradno predstavljen 8. marca 2024 v Gorici, nastopila pa sta direktorica FSK dr. Andreja Rihter in Franka Žgavec, predsednica Kulturnega centra Lojze Bratuž. Dogodka so se udeležili predstavniki občin Nova Gorica in Gorica, novinarji, predstavniki pisarne EZTS, sodelavci projekta in zainteresirana javnost.

Novembra 2024 se je v okviru projekta začel program usposabljanja za turistične vodnike, ki je potekalo 4. in 5. ter 26. in 27. novembra. Med udeleženci so bili licencirani turistični vodniki iz Slovenije in Italije, dijaki turistične smeri tehniških šol Zavoda Cankar-Zois-Vega in njihove profesorice. Usposabljanje je omogočilo vpogled v projekt, v delo obeh partnerjev, v potek poti in postreglo s številnimi praktičnimi veščinami turističnega vodenja. Vodila ga je Mateja Kregar Gliha, certificirana mednarodna trenerka turističnih vodnikov, predavali pa so dr. Andreja Rihter, Franka Žgavec, umetnostni zgodovinarj Sašo Quinzi in Mateja Jančar. Udeleženci so prejeli tudi izobraževalno gradivo o Ljubki Šorli in goriških pisateljicah, ki ga je pripravila Univerza v Novi Gorici.

Vse leto so potekale različne pripravljalne aktivnosti, med drugim srečanja s sodelavci in lokalnimi skupnostmi, javne predstavitve, pogodbeni dogovori in izdelava namenske spletne strani za Ljubkino pot. V okviru projekta je bila zasnovana tudi celovita grafična podoba. Izvedeno je bilo lokacijsko fotografiranje ter tehnične in vsebinske rešitve za označevanje, strokovna gradiva in besedila spletnih strani.

Partnerji: Kulturni center Lojze Bratuš, Gorica (Italija), Kulturno turistično društvo Pot pisateljic, EPK GO! 2025, EZTS GO, Mestna občina Tolmin, Društvo regionalnih turističnih vodnikov Slovenije.

3 Slovanska dediščina

Nagrada Živa

Leta 2024 je bila že desetič podeljena nagrada Živa za najboljši slovanski muzej in najboljše območje naravne in kulturne dediščine, ki praznuje odličnost v slovanskih

muzejih in ustanovah za kulturno dediščino. Razpis, ki se je zaključil 14. marca 2024, je privabil 20 muzejev iz desetih slovanskih držav.

Žirijo za nagrado za leto 2024 je sestavljalo 13 sodnikov iz 12 držav, vključno s predstavniki Evropske muzejske akademije: Dirk Houtgraaf (Nizozemska) in Elia Vlachou (Grčija). Da bi izbrala nagrajence, se je žirija sestala v Ljubljani med 13. in 15. junijem 2024.

Podelitev nagrade Živa 2024, ki sta jo spremljali posebna razstava ob 10. obletnici nagrade in mednarodna konferenca, je potekala v Regionalnem etnografskem muzeju na prostem ETAR v Gabrovu v Bolgariji od 25. do 29. septembra 2024. Forum slovanskih kultur je dogodek organiziral v sodelovanju z Regionalnim etnografskim muzejem na prostem ETAR, ki ga zastopa direktorica Svetla Dimitrova, ter ob podpori bolgarskega Ministrstva za kulturo, Ministrstva za kulturo Slovenije, Mestne občine Gabrovo, ICOM Bolgarija in Bolgarskega muzejskega društva. Dogodka se je udeležilo 152 strokovnjakov iz 15 držav.

Konferenca se je začela z otvoritvenimi nagovori, ki so jim sledile predstavitve nominiranih muzejev v petih tematskih panelih, ki so jih vodili člani žirije: Pavel Douša, Branislav Panis, Lidija Nikočević, Gordan Nikolov, Elia Vlachou, Olha Honchar, Karolina Nina Zdravič, Ekaterina Djoumalieva, Dirk Houtgraaf in Dobrila Vlahović.

Naslednji dan sta predstavila posebna gosta: Zsolt Sari, predsednik Združenja evropskih muzejev na prostem, in Irena Todorova, direktorica Unescovega regionalnega centra za nesnovno kulturno dediščino v Bolgariji. Pretekli nagrajenci so delili tudi svoje izkušnje:

- Narodni muzej v Leskovcu, Srbija – najboljši slovanski muzej 2023;
- Interpretacijski center pomorske dediščine DUBoak, Malinska, Hrvaška – najboljša dediščina;
- Nacionalni literarni in spominski muzej Ivana Franka iz Lviva.

Jutranji program se je zaključil z živahnim muzejskim sejmom in muzejskimi predstavitvami. Posebni gostje sejma so bili kolegi iz Moldavije.

Dobitniki nagrad Živa 2024:

- Regionalni zgodovinski muzej Rousse, Bolgarija - najboljši slovanski muzej;
- Blejski grad, Slovenija - najboljša dediščina;
- Museum og Bečarac, Pleternica, Hrvaška - častno priznanje za promocijo nesnovne kulturne dediščine;
- Foto hiša Pelikan, Muzej novejšje zgodovine Celje, Slovenija – posebno priznanje za trajnost;
- Muzej sodobne umetnosti Črne gore (MCAM), Podgorica – posebno priznanje za vodenje in učinkovitost ekipe;
- Muzej na prostem Radom Village, Poljska – posebno priznanje za ustvarjalnost;
- Muzej Hercegovine, Trebinje, Bosna in Hercegovina – posebno priznanje za pozornost do obiskovalcev in odprtost;

- Muzej Jana Amosa Komenskega, Uherský Brod, Češka republika – posebno priznanje za pripovedovanje zgodb.

28. septembra so udeleženci imeli priložnost obiskati nekatere najbolj ikonične bolgarske kulturne in zgodovinske znamenitosti, vključno z muzejem vrtnic v Kazanlaku in dvema izjemnima tračanskima grobnicama, Helvetijo in Ostrusho.

Piranova – Mednarodni center za raziskovanje dediščine

Leta 2024 je Mednarodna muzejska šola potekala od 27. do 30. ure v Kopru, v Pokrajinskem muzeju Koper, na temo *Muzej in zelene transformacije: sledenje manifestu zelene dediščine; Bolj trajnostni muzeji*. Mednarodna šola se je osredotočila na podnebno krizo ter njene vplive in posledice na kulturno dediščino. Raziskali smo, kako lahko materialna in nesnovna dediščina prispevata k premagovanju kritičnih situacij. Dogodek je vključeval teoretična predavanja, analize podnebnega aktivizma v muzejih ter predstavitve izobraževalnih orodij in inovativnih projektov na tem področju.

Program poletne šole je bil razvit v sodelovanju z institucijami, ki pokrivajo različna področja muzeologije in dediščine. Izmenjali smo najboljše prakse z evropskimi strokovnjaki, ki so prinesli raznolike in bogate izkušnje ter strokovno znanje. Vzpostavili smo in zagotovili komunikacijo ter odprte razprave med muzejskimi strokovnjaki, pedagogi in študenti.

Med našimi predavatelji so bili: dr. Andreja Hribernik, direktorica Kunsthaus Graz; Massimo Negri, znanstveni direktor EMA; Sanjin Mihelić, direktor Muzeja za umetnost in obrt v Zagrebu; Henrik Zipsane, direktor EMA; Dino Buljat, kustos interpretacijskega centra DUBok; dr. Meliha Fajić, kustosinja Pokrajinskega muzeja Koper; dr. Dorian Koči, vodja projekta iz Albanije; dr. Miha Kosmač, kustos v Mestnem muzeju Idrija; Lidija Milašinović, direktorica Narodnega muzeja Kikinda; dr. Karla Oder, muzejska svetovalka v Muzeju Ravne na Koroškem in Hanna Podolyan, kustosinja v Muzeju Dnipro.

V letu 2024 so bili naši partnerji Pokrajinski muzej Koper, Mestna občina Koper in ICOM Slovenija. Dogodek v Kopru je združil 32 udeležencev iz 10 držav.

Preobrazbe

Leta 2024 je projekt Preobrazbe dosegel pomemben mejnik z razstavo v Zgodovinskem atriju Mestne hiše Ljubljana. Po zelo uspešni predstavitvi na otvoritveni reviji 52. beograjskega tedna mode novembra 2023 je razstava ponudila vpogled v bogato slovansko modno ustvarjalnost, ki združuje dediščino s sodobnimi oblikovalskimi trendi. Razstava je privabila 18.750 obiskovalcev in predstavila izvirne kolekcije Dragana Hristova (Severna Makedonija), Jelene Holec (Hrvaška), Kinge Król (Poljska), Denize Dovalove (Češka) in Ivane Murišić (Črna gora), ki so pod umetniškim vodstvom kostumografke Stanke Vauda Benčević in modne strokovnjakinje Jožice Brodarič skozi modo reinterpreterali kulturno dediščino svojih narodov.

Projekt Preobrazbe še naprej spodbuja raziskovanje slovanske kulturne dediščine skozi modo, navdihuje oblikovalce, da se poglobijo v tradicionalne vzorce in tehnike, hkrati pa odpira nove perspektive za sodobno slovansko oblikovanje. Poslanstvo projekta ostaja krepitev prepoznavnosti slovanske modne ustvarjalnosti na evropskem in svetovnem prizorišču s poudarkom na trajnosti, obrtni izdelavi in inovativnih oblikovalskih pristopih. Transformacije so več kot le modna pobuda, temveč kulturna platforma, ki povezuje preteklost, sedanost in prihodnost slovanske identitete s pomočjo oblikovanja tekstila in krojenja.

5 Mednarodno sodelovanje

Forum slovanskih kultur (FSK) je bil vedno most, ki povezuje kulture, leto 2024 pa je bilo leto izjemnega mednarodnega sodelovanja. Z vrsto dogodkov in pobud smo okrepili vezi s partnerji po vsej Evropi in zunaj nje, s čimer smo pokazali bogastvo slovanske dediščine in s tem spodbudili odprt in tehten dialog.

Knjižni sejem v Leipzigu

21.–24. marec 2024, Leipzig, Nemčija

Ob 20. obletnici FSK in izdaji 100. knjige v zbirki *100 slovanskih romanov* je Forum slovanskih kultur (FSK) predstavil svojo založniško dejavnost mednarodnemu občinstvu, vključno z nemškimi in svetovnimi literarnimi strokovnjaki. Cilj je bil predstaviti slovanske literarne in kulturne dosežke strokovnjakom, poznavalcem in navdušencem.

Na knjižnem sejmu v Leipzigu je FSK organiziral dva ključna dogodka. Na prvem, ki je nosil naslov *Na robu norosti*, se je Suzana Tratnik z nemškim "bookstagrammerjem" Florianom Valeriusom (@literarischerneerd) pogovarjala o svojem pisanju in aktivizmu. Pogovor se je osredotočil na njen roman *Ime mi je Damjan*, ki je bil vključen v *100 slovanskih romanov* in objavljen v slovaščini in srbščini, skupaj s številnimi drugimi prevodi. Knjiga je bila tudi del projekta *Rastem s knjigo*.

Druga dogodka, *100 slovanskih romanov in slovanske literarne izmenjave*, so se udeležili dr. Andreja Rihter, prof. dr. Robert Hodel z Inštituta za slavistiko Univerze v Hamburgu in Mladen Vesković, glavni urednik *100 slovanskih romanov*. Razpravljali so o vlogi zbirke pri prevajanju slovanske literature, o skupnih značilnostih sodobne slovanske proze in o prihodnosti projekta.

Poleg tega sta se direktorica FSK in vodja projekta sestala s potencialnimi partnerji in s predstavniki skupnosti Lužiških Srbov. Ob koncu sejma je FSK podaril knjige Oddelku za slavistiko Univerze v Jeni.

Na knjižnem sejmu v Leipzigu, ki ga je obiskalo 283.000 obiskovalcev, je FSK ocenil doseg dogodka na približno 28.000 udeležencev. Okvirna ocena temelji na številu obiskovalcev v razpoložljivih dvoranah in na stojnicah. Približno 80 ljudi se je udeležilo posebnih predstavitev FSK.

Partnerji: Javna agencija za knjigo RS, Ministrstvo za kulturo Republike Srbije, Traduki

Praznovanje 20. obletnice

13.–14. september 2024, Beograd in Užice, Srbija

Forum slovanskih kultur (FSK) je svojo 20. obletnico v Srbiji obeležil s serijo dogodkov v Beogradu in Užicah, ki so združili predstavnike s področja literature, kulturne dediščine in muzeologije iz različnih slovanskih držav.

V Narodni knjižnici Srbije v Beogradu je bila uradno odprta razstava *20 let skupaj*, na kateri sta predstavljeni dve desetletji dela FSK in njegov prispevek k promociji slovanskih kultur. Razstavo je odprl srbski minister za kulturo Nikola Selaković, udeležilo pa se je 150 obiskovalcev.

V okviru dogodkov se je sestel uredniški odbor zbirke 100 slovanskih romanov, ki ga sestavljajo ugledni pisatelji in literarni strokovnjaki: Zdravka Evtimova (Bolgarija), Tomislav Osmanli (Severna Makedonija), Vladimir Žabot (Slovenija) in Andreja Rihter (Slovenija). Srečanje je vodil glavni urednik zbirke Mladen Vesković (Srbija), pri čemer se je osredotočil na načrt dejavnosti za leto 2025 in program praznovanja 20. obletnice zbirke.

Programski svet FSK se je sestel tudi v Beogradu, ki so se ga udeležili Mladen Vesković, Miroslava Turković, Milena Mijović Durutović, Tatjana Kraljevska Lazarova, Irina Dimovska, Zdravka Evtimova in Sarita Vujković.

14. septembra so se v Užicah zbrali strokovnjaki s področja kulturne dediščine in literature, da bi razpravljali o muzejih in dediščini. Med udeleženci so bili predstavniki muzejev in kulturnih ustanov iz različnih slovanskih držav:

- Slavica Stefanović (Narodni muzej Užice),
- dr. Andreja Rihter (Forum slovanskih kultur),
- dr. Tijana Palkovljević Bulgarian (Galerija Matice srbske, Novi Sad),
- Dragana Lucija Ratković Aydemir (MUZE, Hrvatska),
- dr. Sarita Vujković (Muzej sodobne umetnosti Republike Srbske, Banja Luka),
- dr. Galina Aleksejeva (Jasna Poljana, Rusija),
- Maja Čankulovska Mihajlovska (Narodna galerija, Severna Makedonija),
- Svetlana Čaldović (Muzej na prostem Staro Selo Sirogoino),
- Nebojša Dimitrijević (Narodni muzej Leskovac),
- Branko Čalović (Umetnostna galerija Nadežda Petrović, Čačak).

Pogovor je vodila Lidija Milašinović (Narodni muzej Kikinda). Osrednja tema je bila nagrada Živa in njen vpliv na lokalne skupnosti. Udeleženci so poudarili pomen vloge FSK pri krepitvi muzejskega sektorja in spodbujanju inovativnih pristopov v muzejih.

V okviru praznovanja obletnice smo organizirali tudi literarno razpravo o pomenu prevodov in medsebojnem razumevanju slovanskih jezikov, na kateri so sodelovali priznani avtorji: Vlado Žabot (Slovenija), Tomislav Osmanli (Severna Makedonija), Zdravka Evtimova (Bolgarija), Vladan Matijević (Srbija) in Petar Matović (Srbija). Razpravo je moderiral Mladen Vesković. Vsak avtor je predstavil odlomke iz svojih

del v izvirnem jeziku, medtem ko je Branislav Ljubičić iz Narodnega gledališča Užice bral prevode v srbsčino.

Praznovanje 20. obletnice Foruma slovanskih kultur v Srbiji je združilo strokovnjake s področja kulture, literature in dediščine ter poudarilo pomen sodelovanja med slovanskimi državami. Dvodnevni program je izpostavil ključne izzive in priložnosti za nadaljnje kulturno sodelovanje, razprave in srečanja pa prispevajo h krepitvi mrež in izmenjavi znanja.

Kulturno turistično društvo Pot pisateljic (WWR)

Forum slovanskih kultur (FSK) je v okviru svojega delovnega programa in kot pobudnik projekta Pot pisateljic nadaljeval z aktivnim sodelovanjem v pobudi skozi vse leto 2024. Od ustanovitve Kulturno turističnega društva Pot pisateljic 28. decembra 2020 je FSK njegova najaktivnejša članica, ki ima ključno vlogo pri usklajevanju partnerjev, upravljanju operacij sekretariata ter podpiranju formalnih postopkov in dejavnosti. Več teh aktivnosti je potekalo v Villi Zlatica, sedežu FSK in združenja.

Skozi vse leto je FSK upravljal spletno mesto WWR in njegove račune v družabnih omrežjih, hkrati pa aktivno sodeloval v naslednjih ključnih dejavnostih:

1. Vodenje v projektu Interreg *Ljubkina pot*: FSK je kot vodilni partner v projekt vključil združenje WWR in aktivno promoviral pot.
2. Organizacija generalne skupščine WWR in priprava bistvenih operativnih dokumentov (26. marec 2024, na spletu).
3. Udeležba in predstavitev *Ljubkine poti* na Akademiji kulturnih poti v Brindisiju v Italiji (4.–7. junij 2024).
4. Srečanja s srbskimi člani WWR med delovnim obiskom FSK v Beogradu v Srbiji, vključno z pogovori z Bojanom Kundačino, pomočnikom direktorja Mestne knjižnice v Beogradu, in dr. Biljano Dojčinović, članico Znanstvenega sveta WWR (11.–12. september 2024).
5. Aktivno sodelovanje na panelni razpravi na Letnem svetovalnem forumu Sveta Evrope o kulturnih poteh, ki je potekal v Višegradu in Budimpešti na Madžarskem, kjer je WWR prejel nagrado za dobre prakse za »Krepitev spomina, zgodovine in evropske dediščine« (25.–28. september 2024).
6. Simpozij o Adi Škerl v Villi Zlatica, ki vključuje razmislek in predstavitev vodenega ogleda *Ade Škerl v Ljubljani*, v sodelovanju z Društvom regionalnih turističnih vodnikov Slovenije (8. oktober 2024).
7. Sodelovanje pri objavi zbornika simpozija (november–december 2024).
8. Kulturne poti zasedanja Sveta Evrope in okrogla miza na temo *Kulturne poti Sveta Evrope – povezovanje za mir in medkulturno sodelovanje*, v soorganizaciji s Fakulteto za turizem Univerze v Mariboru v okviru Dnevov evropske dediščine 2024, na temo *Dediščina kulturnih poti, mreženje in povezave*. Med govorniki so bili dr. Andreja Rihter, direktorica FSK in predsednica WWR, dr. Edvard Kovač (Martinova pot), mag. Lidija Pliberšek, predsednica Združenja pomembnih pokopališč Evrope in Irena Marš z Ministrstva za kulturo RS. Razpravo je moderirala dr. Maja Turnšek s Fakultete za turizem (10. oktober 2024).

9. Delovna srečanja Kulturnih poti Sveta Evrope čez Slovenijo s poudarkom na mreženju, razvoju projektov in sodelovanju v programu Interreg Slovenija-Slovenija SPF (čez vse leto 2024).
10. Priprave na konferenco Kulturne poti Sveta Evrope v okviru projekta *Ljubkina pot*.

S temi dejavnostmi je FSK ponovno potrdila svojo vodilno vlogo v projektu Pot pisateljic in pomembno prispevala k njenemu razvoju, prepoznavnosti in mednarodnemu sodelovanju.

Puljski knjižni sejem

FSK je že šesto leto zapored soorganiziral program Slovanski vrt v okviru Puljskega knjižnega sejma, Hrvaška. FSK s sejmom sodeluje od podpisa sporazuma o sodelovanju leta 2019.

Še posebej pomemben je bil dogodek v letu 2024, saj je sovpadal z 20. obletnico FSK in 30. obletnico puljskega knjižnega sejma. Sejem je potekal od 29. novembra do 8. decembra, program Slovanski vrt pa je potekal 3. in 4. decembra pod kuratorskim vodstvom Ivane Peruško. V letošnjem programu sta nastopila dva ugledna literarna gosta – ukrajinski in ruski pisatelj – katerih udeležba je poudarila zavezanost sejma dialogu in literarni izmenjavi.

Poleg glavnega programa so potekala delovna srečanja in razprave, na katerih smo iskali prihodnje možnosti sodelovanja med FSK in partnerji.

Dediščina v gibanju (HIM)

Nagrada *Dediščina v gibanju / Heritage in Motion* je priznanje inovativnim multimedijskim in avdiovizualnim projektom, ki spodbujajo, raziskujejo in varujejo evropsko kulturno dediščino. Nagrada, ki je bila ustanovljena leta 2012 kot skupna pobuda Evropske muzejske akademije (EMA) in organizacije Europa Nostra, je bila prvič podeljena leta 2014. Od leta 2023 projekt skupaj vodita EMA in Mednarodna ustanova Forum slovanskih kultur (FSK). Nagrada ima dolgoletno tradicijo nagrajevanja najboljših primerov inovativnih multimedijskih in digitalnih projektov na področju kulturne dediščine po vsej Evropi.

Projektno skupino za HIM 2024 so sestavljali Andreja Rihter (direktorica FSK, predsednica EMA), Massimo Negri (znanstveni direktor EMA), Robin Lutz (ustanovni partner, spletni udeleženec), Amilcar Vargas (član žirije, spletni udeleženec) ter Tijana Paljkovljević in Laura Diamanti (muzejski strokovnjakinji). Letošnja podelitev nagrad je potekala 26. septembra 2024 v Gabrovu v Bolgariji. Na dogodku se je zbralo 152 kandidatov, nominirancev in predstavnikov muzejev iz 21 držav.

Zmagovalci 2024 so:

- Zmagovalec nagrade Heritage in Motion 2024: Deutschlandmuseum Berlin – Nemčija;
- v kategoriji Nova digitalna izkušnja: Deutschlandmuseum Berlin – Nemčija;

- v kategoriji Virtualna in razširjena resničnost: Codex 4D: journey in four dimensions into the manuscript;
- v kategoriji Avdiovizualna dediščina: V naši oskrbi. Izbira vratarja – Portugalska;
- v kategoriji Šole dediščine: Evolucija telefonov – Slovenija.

Dogodek sta predstavila Andreja Rihter, direktorica Foruma slovanskih kultur, in Massimo Negri, znanstveni direktor Evropske muzejske akademije. Z vsemi zmagovalci smo se v živo družili s pomočjo Zoom konference, na kateri so delili svoje misli in izkušnje.

6 Komunikacijske dejavnosti

Forum slovanskih kultur je leta 2024 še naprej krepil svoja komunikacijska prizadevanja, pri čemer se je osredotočil na promocijo svojih dejavnosti, praznovanje pomembnih mejnikov ter krepitev digitalne in medijske prisotnosti. S sedežem v Villi Zlatica v Ljubljani je FSK to zgodovinsko lokacijo izkoristil kot strateško podlago za svoje komunikacijske aktivnosti. Leto je zaznamovalo praznovanje dveh pomembnih obletnic: 20. obletnice FSK in 10. obletnice nagrade Živa, ki sta oblikovali velik del komunikacijske strategije organizacije.

Primarni komunikacijski cilji za leto 2024 so bili:

1. Implementacija nove vizualne podobe in prenova spletne strani FSK.
2. Obeležitev 20. obletnice FSK in 10. obletnice nagrade Živa.
3. Sistematizacija komunikacijskih kanalov in objavljanje vsebin.
4. Promocija zbirke *100 slovanskih romanov*.
5. Povečanje prepoznavnosti in privlačnosti Vile Zlatica kot kulturne destinacije.
6. Priprava vsebin za spletno stran projekta Interreg za Ljubkino pot.

Vizualna podoba

Preoblikovana vizualna podoba FSK, ki je bila predstavljena leta 2022, je bila v celoti izvedena na vseh komunikacijskih platformah. Za obletnice so bili ustvarjeni novi logotipi in vizualni elementi, ki so bili uporabljeni na razstavi *20 let skupaj*. Posodobljeno spletno mesto, ki bo aktivirano februarja 2025, bo vsebovalo omenjeno osveženo identiteto.

Digitalna in spletna komunikacija

Glavni poudarek leta 2024 je bil celovita prenova spletnega mesta FSK, katerega cilj je izboljšati uporabniško izkušnjo in dostopnost. Preoblikovanje, ki naj bi bilo končano v začetku leta 2025, bo ponudilo bolj strukturirano in vizualno privlačno platformo za razširjanje informacij. Za dopolnitev tega je bila sistematizirana objava novic na spletni strani in družbenih medijih, kar zagotavlja bolj dosleden in dinamičen komunikacijski pristop. Zato pričakujemo, da bodo našeta komunikacijska in promocijska prizadevanja v letu 2025 dejavnejša in vidnejša.

Leta 2024 je spletno mesto FSK zabeležilo 151.977 obiskov 128.743 uporabnikov, kar pomeni 2,6-kratno povečanje v primerjavi z letom 2023. Uporabniki so si v povprečju ogledali 2,71 strani na obisk, pri čemer jih je 93% ostalo na spletnem mestu manj kot dve minuti. Med najbolj obiskanimi stranmi so bili katalogi nagrad Živa in projektne vsebine.

Za projekt Ljubkina pot je bila razvita tudi posebna spletna stran, ki vsebuje informacije o pobudi in njenih ciljih.

Družbeni mediji

FSK je vzdrževal aktivne profile na naslednjih platformah: Facebook in Instagram za FSK, Facebook in Instagram za Villa Zlatica, Instagram za WWR, YouTube za video vsebine in LinkedIn (z načrti za povečanje aktivnosti za krepitev strokovnih mrež). Redne objave, promocije dogodkov in vključevanje deležnikov so bile ključne dejavnosti. Ne glede na zapisano je FSK ugotovil potrebo po izboljšanju svoje strategije družbenih medijev in razširitvi njenega dosega.

Glasi

Mesečna glasila v slovenskem in angleškem jeziku so bila prek Mailchimp razdeljena več kot 1.700 deležnikom, kjer so delili novice, obvestila o dogodkih in posebne vsebine.

Tiskano in promocijsko gradivo

Pripravljene so bile posebne predstavitve FSK na ključnih dogodkih, skupaj z brošurami, katalogi in razstavo. Ta gradiva so učinkovito sporočala poslanstvo, dosežke in tekoče projekte FSK širokemu občinstvu. Brošure in katalogi so omogočili podroben vpogled v dejavnosti FSK, razstava pa je vizualno predstavila njen vpliv v preteklih letih. Poleg tega so imeli ti promocijski materiali ključno vlogo pri krepitevi prepoznavnosti organizacije in spodbujanju povezav z mednarodnimi partnerji in zainteresiranimi stranmi.

Odnosi z mediji

Posebna tiskovna konferenca je bila organizirana v okviru dvodnevne dogodka FSK ob 20. obletnici v Beogradu. Za vse pomembnejše dogodke, tako v Sloveniji kot v tujini, so bila pripravljena sporočila za javnost, ki so zagotovili široko medijsko pokritost. Prisotnost medijev je bila aktivno spremljana in dokumentirana, partnerji pa so prispevali k mednarodnim prizadevanjem za čimvečji javni doseg.

Pomembni dogodki, kot je podelitev nagrade Živa, so pritegnili veliko medijske pozornosti, med drugim televizijske intervjuje v živo, prispevke v radijskih oddajah ter poročanje v domačih in mednarodnih publikacijah. Poleg tega so bili na različnih medijskih platformah poudarjeni ključni mejniki in kulturne pobude, kar je še okrepilo prepoznavnost in sodelovanje FSK z različnimi ciljnimi skupinami.

Dogodki in javni nastopi

FSK je leta 2024 organiziral 72 dogodkov, vključno s konferencami, razstavami, literarnimi dogodki in podelitvijo nagrad. Med vrhunci so bili razstava *20 let skupaj* v Beogradu, podelitev nagrade Živa in udeležba na knjižnem sejmu v Leipzigu. Ti dogodki so pritegnili veliko medijsko pozornost in vzpodbudili sodelovanje javnosti.

Medijska pokritost

Leta 2024 je imel FSK veliko medijsko pokritost:

Slovenski mediji: 24 spletnih člankov, 12 radijskih prispevkov in 7 tiskanih publikacij. Največ medijske pozornosti je pritegnila Ljubkina pot s 16 spletnimi članki, 2 televizijskima prispevkoma, 2 radijskima oddajama in 5 tiskanimi publikacijami. Poleg tega je bilo 8 spletnih objav o Dnevih slovenske knjige v Ljubljani in Mariboru, 7 o udeležbi na Beograjskem sejmu, 6 o Festivalu slovanske književnosti in 2 o sejmu v Leipzigu. 20. obletnica delovanja FSK v Beogradu je bila predstavljena v 6 objavah, ena objava pa je pokrivala projekt Preobrazba. Direktorica dr. Andreja Rihter je ob deseti obletnici nagrade Živa imela intervju za RTV Slovenija.

Mednarodni mediji: podelitev Nagrade Živa v Gabrovu so pokrivali bolgarski nacionalni mediji, vključno z BNT, BTV in Bulgaria 24 TV, pa tudi časopisne hiše, kot je na primer Bloomberg Businessweek.

FSK je uspešno dosegel svoje komunikacijske cilje za leto 2024, vključno s promocijo obletnic, uvedbo novih elementov vizualne podobe in povečano angažiranostjo na digitalnih platformah. Vendar pa ostajajo izzivi pri optimizaciji strategij družbenih medijev, širjenju dejavnosti LinkedIn za krepitev strokovnih omrežij in nadaljnji promociji Ville Zlatica kot kulturnega središča.

V prihodnosti FSK ostaja zavezana spodbujanju slovanske kulturne dediščine in nadgrajevanju svojih uspehov v prihodnjem letu.

Ljubljana, 14. februarja 2024

Dr. Andreja Rihter,
Direktorica FSK

